

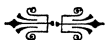
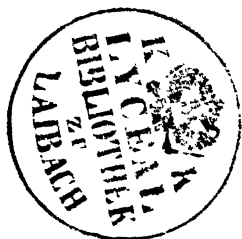
Beneška vedeževalka

ali

prokletstvo in blagoslov.

Povest iz preteklih dni.

Poslovenil

V Ljubljani.

Založil in prodaja knjigovez **Anton Turk.**

1893.

Tiskala tiskarnica Blasnikovih naslednikov v Ljubljani.

Prvo poglavje.

Lepa cvetličarica.

Bila je jedna onih veselic bogatincev in plemenitašev, kakoršnih je svoje dni na stotine v kraljevski sijajnosti obhajala sedaj propadla republika benečanska.

V praznično okrašenih gondolah (ladjicah) odpeljale so se plemenitaške rodbine na nekaj oddaljen otok, na katerem so se razprostirali krasni vrtovi. Ondu so se nekateri sprehajali z roko v roci, nekateri so si rajši izvolili dobrodejno samoto na morski obali in zopet drugi so igrali, plesali in peli. Gondoljerji (čolnarji) pa sè svojimi znanci iz nižjega stanu odbrali so si poseben pro-

stor, kjer so se po moči zabavali pri godbi gosli in dvojih mandolin.*)

Mlad, lep, visokorasten gospod iz boljšega stanu, kakor je bilo soditi po dragoceni njegovi obleki pa po finem z briljanti okrašenem meči, stopal je uprav viteški na strani mlade gospe, ki je bila po knežje oblečena. Bila je za glavo manjša od njega, torej za svoj spol vsekakor dosti velika, toda če sta prezirljivo vedenje in pa ohol hod veličastna, tedaj je bila ta lepotica tudi veličastna.

Mislila se je brez dvoma boljše in več vredno, nego vse ostalo na svetu, in kakor je bilo soditi po njenem smehljanju, moral je njen ponos in napuh biti nevkontljiv.

Le proti svojemu na videz nekoliko bledemu spremljevalcu ni mogla kazati onega ponosa, nego, kolikorkrat ga je pogledala, zasvetile so se ji veselja njene velike, črne oči in raz lica se ji je brala vroča strast; znala je tako ljubeznjivo smehljati se, samo da bi si priborila naklonjenost njegovo.

„Oj stričnik Federigo, kako ti more

*) Nekakova gitara.

jednako kakor bratrancu Filipu ugajati mrzla severna dežela?“

Stričnik se zamišljeno ozre proti severju, kjer v nebo kipé snežniki planin.

„„Moj oče““, odgovori ji ta s čudovito jasnim donečim glasom, „„je sicer rojen Benečan, brat tvojega očeta, Tereza, pa vendar iskreno ljubi Nemčijo, domovino moje dobre matere, ravno tako iskreno, kakor lastno deželo očetovo. I zakaj bi je pa tudi ne? V Nemčiji so ravno tako posebne lepote, kakor v Italiji, katere si hočem sedaj ogledati in““

Njegov govor je bil vedno počasnejši; zdaj postoji in nepremično zré proti onemu torišču, kjer so se zabavali gondoljerji in ko Tereza z nevoljo zapazivši njegovo razmišljenost tudi pogleda tje, zapazi ondu neko cvetličarico, prav brhko dekle, prepirajočo se z nekaterimi fanti, ki so jo hoteli prisiliti, da bi plesala ž njimi.

Jeza popade ponosno Terezo, ko spozna, da je vitez zaradi cvetličarice pretrgal ž njo govor.

Naglo se s svojo pahljačo opominjaje

ga dotakne njegove roke — kajti ni smela trpeti po nobeni ceni, da bi se ji pripetila tolika sramota in to pred tolikim občinstvom, katero jo je gotóvo nevoščljivo opazovalo.

Toda namesto, da bi se odstranila ta nedostojnost, dogodila se ji je še dosti hujša: Stričnik Federigo jo kar pusti, ne da bi se oprostil radi tega pri njej in je skókoma že med cvetličarico in njenimi nadlegovalci.

„Nazaj!“ zavpije zapovedovalno in žile na čelu napnó se mu jeze. „Nazaj nesramneži vi! Kdaj in kje ste pa slišali, da se dekleta, ki ne marajo plesati, silijo v to? Ako noče, pa noče! kaj morete proti temu?“

Izprva seveda odskočijo fantini nazaj in zijajo v ličnega gospoda, ko v kak čudež; a to ni trajalo dolgo.

Kakor hitro se najpredrznnejši izmed njih ohrabri toliko, da Federiga pogleda v obličje, zavpije ves razvnet:

„„Santa virgen, to je zares kak tujec in ta nam naj veleval! Ho, ho!““ krohotal se je zaničljivo ter se grozeč bližal Federigu, v tem ko so vsi njegovi tovariši, prepričavši se o resničnosti njegovih besed, za-

čeli se gnjesti proti tujcu. Nekateri so skušali, da bi za njegovim hrbtom ugrabili brhko cvetličarico.

Te predrzneže pograbi Federigo najprej ter prvega izmed njih kar igraje z neizrečeno močjo zaluči med druge takó, da vsi jeze zavpijejo.

„Drznite se!“ vikne nató in z iskrečimi očmi srčno meri tolpo razjarjenih nasprotnikov, ki je drvela nádenj, v tem ko je ob enem skušal postaviti se tako, da bi ložje in najvspešneje branil deklé.

Izprva je dekle čudnega viteza gledalo nekako začudeno, potem pa se je njen pogled spremenil v veselo občudovanje.

„Lorenzo!“ zakliče v tem hipu jako glasno s srebrnim svojim glasom, „strije Lorenzo!“

„„Tukaj sem, tukaj!““ oglasi se nekdo nedaleč in že se je približal belolas starec, kateri je bil zbok svoje starosti že nekoliko sklonjen, a videlo se je navzlic temu, da je nekoč moral biti velikan.

Dospel je ravno za časa, kajti mladi branitelj bil je že primoran potegniti meč

iz nožnic. — In kdo vé, če bi se to mično orožje ne bilo zlomilo pri prvi porabi.

Toda do tega ni prišlo, kajti Lorenzo je raztegnil svoje roke in cel kup gondoljerjev potisnil nazaj ob jednom pa zavpil:

„Kaj pa že zopet? Ali še moje Julijete vedno ne morete pri miru pustiti? Ali ne veste že davno, da dekle nikoli in nikdar ne pleše? In ako kakov pošten gospod dekle brani, tedaj ga še hočete dejanski žaliti? Fej! sram Vas bodi, pravim vam — in Vam, žlahtni gospod . . .

Očividno si je hotel zahvaliti Federigu, kajti obrnil se je tja, kjer je bil ta stal.

Pa ni ga bilo več ondu. Komaj je namreč zapazil Federigo, da je starec dekletu zadosten branitelj, vtaknil je meč v nožnico ter se obrnil preč.

Pri tem je za trenutek stal cvetličarici nasproti.

Zardela sta oba in hotela se mu je zahvaliti, a bila je toli presunjena, da ni mogla najti pravih besed — torej mu molče izroči najlepši šopek, kar jih je imela v košarici.

Vzel ga je naglo a ni ga djal na čepico, nego ga shranil v svilnatem svojem jopiču.

In bil je kakor bi trenil zopet pri svoji spremljevalki.

Sè strupenim nasmehom ga je vsprejela Tereza ter ga zbadljivo vprašala:

„Kaj ne, navada na Nemškem je taka, da se vsakemu priprostemu dekletu daje pomoč?“

Ni odgovoril takoj, kajti vidoma je bil raztresen. Pogladi si je z roko čelo, popravi šopek na jopiču ter se v slovo ozrl na cvetličarico Julijeto, katera je ravnokar sè starim Lorencom s pobešeno glavo stopila iz kroga gondoljerjev.

Tereza je bila hudo razjarjena, to se ji je bralo z obraza, a vendar ji je stričnik Federigo odgovoril mirnosrčno:

„Čudiš se, da sem tako ravnal? Gotovo ne, ker pripovedoval mi je skrbni moj oča, da je lepa šega, pomagati stiskani nedolžnosti, tudi v Italiji doma in prepričan sem popolnoma, da bi pač nikedar ne mogel opustiti tako lepe čednosti.

„Kaj ne, posebno pa, če še gre za kako benečansko cvetličarico, ha ha ha! Ne, stričnik, ne bodi mi jezen, dasi ti jeza prav dobro pristoji. Jedenkrat za vselej; te prilike nočeva nikoli več omeniti. Mar se naj skregava zbok priproste cvetličarice benečanske?

Podaj mi roko gospod stričnik — odvedi me k naši gondoli in vrniva se v Benetke, kjer bolna moja mati gotovo hrepenče pričakuje jedinega otroka svojega.

Drugo poglavje.

Beneška vedeževalka.

Federigo di Campostati (izg. Kampos-tati), kakor se je imenoval oni mladi mož, bil je, kot njegov oče, slikar in je tačas nastopil prvo svoje umetniško potovanje po Italiji, ker bil je rojen na Nemškem.

Na potovanji v Rim se je delj mudil v Benetkah, ker tu sta živeli njegovi sorodnici po očetu od nekoč toli slavne patrijske rodovine, bratranka Tereza in njena že več let na sušici bolna mati Pia di Campostati.

Po onem dogodku z Julijeto je silila Tereza domu, dasiravno Federigo ni bil precej pri volji.

Bilo mu je tako čudno pri srci, najrajši bi bil sam.

Vsekakor mu je bilo Terezino žlobudranje zelo mučno.

Govorila je tako in toliko, ko da je popolnoma pozabila na prejšnji mučen dogodek.

Med drugim ga tudi vpraša, jeli pač vé, katera je največa znamenitost v Benetkah.

Raztreseno vgiba Federigo sedaj na leva sv. Marka, sedaj na svinčene ječe, na Bucentora; ona se pri vsakem zasmehu ter mu naposled pové, da je pač največji biser republike Margareta, vedeževalka beneška.

„Videti jo moraš vsekakor, predno oti-deš“, méni Tereza.

„Ne stanuje daleč od naše palače in videl boš, kako prečudno in resnično bo ti razodela tvojo preteklost, sedanjost in prihodnjost, četudi te ni še nikoli videla. Kaj velja, skupaj pojdeva k stari Margareti! Ako ti ugaja, greva že lahko jutri“.

Kratko rečeno, družega predpoldne napravita se na pot ter se dasta v gondoli

prepeljati v ozko ulico, v kateri je stanovala sloveča vedeževalka v skromni hišici.

„Sedaj bova pač videla mrtvaške kosti in lobanje“, pošali se Federigo smeje.

„„Ne varaj se!““ opomni ga Tereza resnobno.““ Margareta ni taka vedeževalka, kakoršnih je toliko na kmetih, pri nji je marveč vse nasprotno.““

„In vender je vse neumost in pa go-ljufija!“ trdi modri Federigo ter odpahne vrata.

In stal je v prijazno razsvetljenem, z ličnim pohištvom oskrbljenem, snažnem prostoru.

Precej nató se odpró nasprotna vrata in v sobico stopi stara gospa s prijaznim obličjem, od pet pa do glave zavita v belo obleko.

Kakor blagoslavlje počivajo lepe njene oči nekaj trenutkov na Federigu, a ko se nato ozre tudi na Terezo, potemni se ji h kratu vidoma prijazno obličje.

Vpraša nju mrzlo, pa odločno:

„Kaj hočeta?“

„„Rada bi govorila sè slovečo Marga-

reto, vedeževalko beneško,““ povzame Federigo besedo.

„Tedaj sta na pravem torišči,“ odvrne jima starka, „zakaj jaz sama sem Margareta. Sedita tórej!“

Bitje vedeževalke je nekako čudno vplivalo na mladeniča, morebiti zaradi tega, ker ni vgledal ničesar, kar bi pričalo o goljufiji.

Komaj ko sedeta, že pristopi gospa v veličastni svoji beli opravi k Terezi, prime jo za roko ter ji hoče vedeževati njeno prihodnjo srečo ali nesrečo. No Tereza izmakne roko, rekoč:

„Ne, ne, ne meni sedaj,“ začnite rajši pri gospodu, prosim pa, govorite tako glasno, da Vas tudi jaz lahko razumem.

„Meni je vse jedno,““ odvrne vedeževalka z odmerjenim glasom ter stopi k Federigu.

Mirno drži starki roko in v tem, ko ona pregleduje poteze in črte na dlani, domisli se Federigo — res čudno — Julijete, lepe cvetličarice. —

„Prišel si iz daljnih krajev“, jame vedeževati starka, čez Alpe te je prinesel

tvoj konjič v kraje, kateri bi lahko bili tvoja domovina, dasiravno jih tvoje oko do sedaj videlo ni. Iskal si rodbino, od istega debela mladike — a našel si suho, некоč toli cvetoče deblo — in kar je tega še ostalo, razjeda ga črv!

Ne veruj prilizljivemu vabljenju, katero te obdaje, ne zaupaj — a trdno se poprimi tega, kar že nekoliko časa pretresa tvoje srce. I to je mladika starega debela, in sicer jedina nepokvarjena, za katero nikdo ne vé i ona sama ne. — Toda pomni si moj govor in četudi se ti zdi zamotan, vender je vsaka besedica pomenljiva.

Bodi zaupljiv, zaupaj svoji zvezdi: Ti bodeš zmagal, in mreže, katere so nastavljene tebi, služile bodo v to, da se vánje vjamejo tvoji zalezovalci. Zgodilo se je veliko zločinstvo in spričevalo o njem leži na morskem dnú — poravnalo se bode le s tvojo pomočjo!“

„„Amen!““ reče nato Federigo, smeja se neverno. „„Ne, mamica, kaj mi govorite tako zmedeno! Ne prikrivam vam sicer, da ste moje preteklost uganili še pre-

cej dobro, deloma jako natanko. Na kak način se to godi, veste vi gotovo bolje nego jaz. No, ko ste začeli govoriti o prihodnjosti, izginila je vsa vaša umetnost in le nejasne besede so motile vas kakor i mene. Toda bodite mirni, saj vam ne zamerim ničesar, — in sedaj prosim, da nadaljujete!““

Pokazal je pri tem na Terezo, katera je molče sedela blede, sè stisnjenimi pestmi in žarečimi očmi, a vsekakor je vedeževalkin govor povsem drugače vplival nanjo, nego na njenega stričnika.

Jeza ji je odsevala iz oči, nanašala je pač marsikatero besedo nase, katere Federigo ni mogel razumeti ali pa ni hotel.

Starka je pri plemenitaševih besedah odkimala rekoč :

„Daj se svariti, mlada kri! Kača ti leži na poti — stara kača in njena mlada, in ako le moreta, zastrupita ti vso tvojo srečo na tem svetu!“

„„Ha, kako strašno!““ pošali se Federigo, pa vender ne takó, da bi razžalil starko. „„Nu Tereza, te ni strah, ne ježé se ti mar lasje?““

Pri teh besedah skoči Tereza po konci ter se postavi tik starke.

Z ognjenim svojim pogledom skuša prodreti starkine oči ter jo pripraviti do tega, da bi jih pobesila.

Toda preveč se je zanašala na moč svojega hudobnega pogleda, jako se je varala pri Margareti.

Starka nikakor ni bila navadno bitje, dasiravno je morebiti njen posel bil malo ali nič pošten.

Imela je na vsak način trdno voljo in pa nevtajivno čarodejen pogled, kateri je toli mrtvaško mrzlo prošinjal Terezine hinavske oči, da jih je morala počasi pobesiti ter zreti v tla.

Med tem, ko sta mlada plemenitaškinja in pa vedeževalka merile svoje moči ter se besno začele sovražiti, ni nikdo črhnal ni besedice.

I sam Federigo, ki je tačas ogledaval hišno opravo, ni opazil ničesar.

„Podaj mi roko, golobičica moja“, reče starka s hripavim glasom.

Z neko grozo, katero je zastonj prikri-

vala Tereza, poda sedaj vedeževalki drobno svojo, mrzlo, tresočo se roko.

Margareta jo gleda, gleda ter vedežuje:

„Varuj se golobičica moja, da me bo deš kakor kača! In bila bi lahko golobica! Seveda tvoja goreča želja bi se ti tudi tedaj ne izpolnila, in ne bo se tebi nikedar, četudi hodiš po slabih ali dobrih potih. Vem pa, kateri pot si boš izvolila — zakaj to ti tiči že v krvi. Toda stori, kar ti drago, kajti jastreb zastonj preganja golobico, katero varuje sam orel!“

Federigo je dvomljivo zmajal glavo, dasi je tudi na pol poslušal vedeževanje.

„„I s tem ste že končali?““ vpraša naglo starko. „„In tako hudo mi delate sè sorodkinjo mojo? To ni bilo lepo od vas, ko ste vender meni povedali toliko lepega. Morali bi vender pomisliti, da vas obišče čestokrat! S tem si izvestno odvrčate obiskovalce — vzemite to-le!““

S tem stisne starki cekin v roko ter onemoglo Terezo vzdigne črez prag.

Ko stopa za njo, zapazi poleg vrat zagrnjeno okence.

Zagrinjalce se odmakne — in pokaže se za trenotek cvetoča dekliška glavica — Federigo pritisne roko na svoje burno vtrijajoče srce ter šepne:

„Julijeta“ !

Prikazen je izginila že zdavnaj, a on je še vedno stal pred oknom, kakor da je prirastel.

„Stričnik Federigo“ ! zakliče ga zdajci Tereza zunaj.

Moral se je tako rekoč odtrgati, da je mogel ven.

Hotel je — kolikor mu je bilo za sedaj možno, da bi si zapomnil stanišče vedeževalkino.

A to je bilo nemogoče, zakaj komaj ko je sedel v gondolo, zdrčala je že kakor pušica mimo več ogalov in tako si ni zapomnil ni ulice ni hiše.

Pred palačo, v kateri je bivala njegova teta Pia, Terezina mati, poslovil se je od svoje bratranke, katera je danes bila posebno zlovoljna in molčeča, ne vedoč, kaj mu je storiti ali opustiti.

O Julijeta !

Tretje poglavje.

Izpoved.

akor bi jo preganjale pošasti, takó je Tereza hitela po širokih z dragimi preprogami pokritih mramornatih stopnicah v palači Campostati navzgor. Hvalila je Boga, da sedaj ni zahteval stričnik Federigo, katerega je sicer ostavljala le nerada, da bi jo smel spremiti k materi.

Ne, le sedaj ne! Hotela je biti sama, z materjo sama, z materjo, ki je toliko poskusila na svetu, da bi se ji izpovedala ter jo prosila za svet.

Malo je obstala v svoji sobici, da bi se pomirila.

Pomirila! Kako je bilo to drugače brhko dekle danes spačeno po jezi in sovraštvu,

hudobiji in potuhnenosti! I v njenem vedenju ni bilo več prejšnje oholosti in zaničevanja, bila je brez vse moči — njeno telo je bilo povsem upogneno.

Resnično, ko bi jo kdo videl tako, mislil bi nehoté, da ima nekaj jastrebovega na sebi! „Toda jastreb zastonj preganja golobico, katere branitelj je sam orel“ — dejala je skrivnostno vedeževalka.

„Vse zastonj, primorana sem materi pokazati svojo razburjenost!“ zamrmrala je pri sebi naposled, ko navzlic vsemu prizadevanju ni mogla potolažiti notranje svoje razburjenosti.

Šla je skozi več visokih, uprav po knežje opravljenih sob proti južnemu delu palače ter je dospela po mehkih smirniških prostiračih do vrat, katera so bila zastrta z bogatimi zagrinjali in pred katerimi je stražila služabnica.

„Spi-li moja mati?“ vpraša jo poluglasno Tereza.

„Ne spé!“ odgovori ji naglo dekla.

„„Naznani me torej!““ veli ji tedaj mlada gospica.

Kmalu je smela zagrinjalo potisniti vstran ter stopiti v bolnično sobo gospe Pie di Campostati, tiste ponosne, stroge in neozdravljive gospe.

Slonela je na postelji, ki je bila nalašč prirejena za njo, ter ji je ob enem služila za stol, počivalnico, na kateri je po želji lahko pisala, jedla ali pa šivala.

Bolnice je bila sama kost in koža — pod rumeno napeto kožo pa so natanko bile videti kite in žile; njen nos je bil dolg in špičast, ustnice pa zelo tanke in stisnene, — le v črnih vdratih očeh je plamikal nek čuden čaroben ogenj.

To je bila tedaj gospa Pia di Campostati, nekoč prva krasotica in kakor se je govorilo še dolgo, dolgo pozneje, najlepša gospa beneška.

Glede njenih let ni se mogla še prištevati starim, zakaj bilo ji je stoprv šestintrideset let in dolgo bi še se lahko veselila življenja.

Toda že dvanajst let je ležala hroma in zapuščena sebi in drugim na težavo.

Ljudje pa so si pripovedovali, da je

sušico ponosni gospé Pii pač Bog poslal za kazen, ker je tako strašno trdosrčno in nevsmiljeno ravnala sè svojo dobro svakinjo Bianco, soprogo brata njenega moža. Pripravila jo je naposled še celó do obupnosti takó, da je sè svojo hčerko skočila v morje ter utonila.

Tako so govorili ljudje. Kdo vé, ali je bila ta govorica resnična ali pa le izmišljena? —

Tereza pristopi k materini postelji, vrže se pred njo na kolena ter pravi:

„Pomagaj mi mati, ker sama si več pomagati ne morem — naklonjen je drugi!“

Prsti bolnice se krčevito krivé po svi-
leni odeji in ona izpregovori:

„„Govôri premišljeno in razločno, dete moje, da te morem razumeti in ti potem svetovati.““

„Premišljeno za Boga!“ vsklikne Tereza obupno. „Ti me ne razumeš! Kako morem govoriti premišljeno in mirno, ko mi britkosti hoče počiti srce?“

Grdo se nasmehnivši raztegne sedaj

bolnica svoje obličje ter se s čudno močjo vspne po konci.

„„Meniš-li?““ vpraša jo rezko, meniš-li, da je tvoja mati srečno hodila skozi življenje in da ji ni znano, kaj je zaničevana ljubezen?

Ha ha — kako dobro se mi je vender posrečilo, da sem ves svet slepila glede siromašnega, stiskanega mojega srca! Vedi torej: Nikoli nisem bila nagnjena očetu tvojemu, Tereza, nikdar niti za trenotek ne — in tisti, ki sem ga ljubila iskreno, bil je vnet za drugo! Klela sem oba, toda kletev sama je neškodljiva. Mora biti še kaj več — v prvi vrsti: da se kaj stori! Ko bi takrat jaz delala tako premišljeno, kakor hočem, da sedaj delaš ti, bilo bi pač vse prišlo drugače.“

Začudeno pogleda Tereza svojo mater in čarodejno se ji zaleskečejo oči.

„„Torej tudi ti?““ vpraša je sanjavo ter pristavi: „„Pripoveduj mi tedaj o ti stvari!““

„V svaritev in pouk, sevé,“ reče gospa zamolklo, „zakaj četudi se mi je studil tvoj

oče, vender si ti otrok moj in zbok tega nočem, da bi tudi moje dete do groba prenašalo tako notranjo nesrečo, kakor jo moram prenašati jaz. Vsedi se in poslušaj me pazljivo!“

Pri tem pobledi Terezi žareče lice, ona vstane ter sede k materi.

Komaj se bolnica nekoliko odkašlja, že povzame besedo rekoč: „Bilo mi je šestnajst let — torej ravno toliko, kakor jih imaš sedaj ti — ko sem se seznanila z rodbino Campostati: sè starim Rodrigom namreč in tremi njegovimi sinovi, Antonom, Kamilom in Luigijem (izg. Lujdži). Anton, najstarejši je bil slikar in ravnokar se je oženil z neko nemško plemkinjo ter je odšel na Nemško. In Federigo je njen sin.“

„„Kaj Federigo ?!““ sikne Tereza strastno.

„Miruj dete, miruj!“ opominja gospa Pia. „Če hočeš biti prekanjena, moraš biti hladnokrvna in moraš delati spletke. Daj, da nadaljujem. Kamilo, tvoj oče, drugi sin

starega Rodriga, bil je priprost trgovec — haha pa — in prav bedasto pošten. Tretji pa, ta . . .“

In zopet ji kašelj pretrga govor. Nje rumeno lice je živo zarudi, glas pa ji postane zelo hripav.

„Tretji je bil Luigi, hraber častnik, katerega junaška dela še dandanes republika visoko ceni. Bil je majhne postave, a zelo učen in olikan. Kratko rečeno, bil je krasen mladeneč — in njega sem se oklenila sè vso svojo ljubeznijo: istinito sem ljubila Luigija di Campostati!“

„„On pa se oženil““, seže ji Tereza hlastno v besedo, „„z ono oholo Bianco di Rolano, katero si ti zbok tega, kar še le sedaj prav razumem, preganjala s takim smrtnim sovraštvom!““

„I, kaj pa da“ nadaljuje gospa Pia, „ona je že zdavnaj pokojna, kakor i njeno dete, dasiravno so našli le materino truplo, detečjega pa ne. No, vse jedno, toda ti me le motiš Tereza, ako mi segaš v besedo. Zamorila sem ji vso srečo, to je res, in če je

sama iskala smrt, bila sem le jedina jaz, ki jo je napeljala na tako misel. Toda pomni si dete: najboljše maščevanje ti ne more nadomestiti izgubljene sreče in namesto, kakor sem nameravala takrat Luigijevo ljubljenko izpodriniti z ljubeznjivostjo, prilizovanjem in inimi sredstvi, bila bi morala brž izročiti skrivnemu bodalcu! Tako bi bila precej končala vse tekmovanje, pomagala bi mu objokavati izgubljeno ljubico ter bi tako sama po sebi stopila na njeno mesto. Tedaj pa bi bil on moj . . . hu, če se zmislim na to . . .“

Pri teh besedah se ji krčijo roke, iz prsi ji privre zamolklo grgranje in oči ji divje begajo sem in tja.

Tereza poskoči sè svojega sedeža ter pritiska svoje razbeljeno čelo na hladne šipe, a kmalo nato ječaje omahne od okna. —

Mater je zopet prijel tisti silni kašelj tako, da ničesar zapazila ni.

Kaj pa je vender bilo!

Ravno pod oknom je veslal stari Lorenzo ; v gondoli pa je sedela lepa cvetličarica Ju-

lijeta. Zajedno pa se je bliskovo bližala druga gondola, v kateri je sedel Federigo — vsekakor je nameraval obiskati sorodnici svoji. A i v tem je opazil Julijeto, velel je gondoljerju obrniti čoln in oddrčala sta mimo vogala za Julijeto — in ni se užaljeni Terenzi prikazal več.

Četrto poglavje.

Razbojnik.

o bi bil Federigo videl, kako je Tereza za njim pogledala !

Pa saj bi bil za njo neobčutljiv, ker bila mu je v mislih vedno le Julijeta, ljubeznjiva cvetličarica, kakoršne do sedaj še ni videl nikoli.

Bila je njegova goreča želja zvedeti za njo, in imel je toliko menj mirú, ker jo je zopet videl v hiši stare vedeževalke, četudi le mimogrede.

Sklenil je torej naznaniti bratranki Terezi, da je nekaj pozabil pri vedeževalki in ona naj bi mu natanko povedala za njeno stanovanje.

Ko bi tako zvedel za stanovanje, peljal bi se sam k starki, in ona naj bi mu, tako je menil, brez ovinkov odgovorila na njegovo vprašanje.

S tem namenom se je pripeljal pred palačo Campostati.

Ravno ko hoče izstopiti, zagleda mirno veslajočo ladjico, v kateri je sedela njegova znanka, cvetličarica. Brž zapové svojemu čolnarju obrniti čoln ter hiteti za onim in da ga nikakor ne bi izgrešil, pograbi še sam veslo da bi tem gotoveje desegel svoj namen.

Tereza vse to vidi iz svojega okna in neizrekljiva bol ji prešine srce.

Naglo izdere malo bodalce, kakoršno so takrat benečanske gospe nosile za pasom, toda bilo je le igrača in k temu je bila še njena nasprotnica tako daleč.

Komaj ji Federigova ladjica izgine izpred oči, obledi ji lice, ko stena.

„Mati“, deje skoro brezglasno bolnici, katero je govor in kašelj izmučil na smrt, „nisi-li rekla poprej, da je treba biti hladnokrvnemu, kdor hoče delati spletke? Ni-li tako?“

In zasmeye se kaj glasno ter naglo zbeži iz sobe.

Dospevši v svojo čumnato, seže v miznico napolnjeno z denarji ter nabaše svojo mošnjo sè svitlimi cekini, zavije se nato v rujav plašč, in da je nikdo ne bi spoznal, potegne kuklico črez čelo ter se odplazi skozi zadnja palačina vrata.

Mračilo se je že, nikdo je ni opazoval.

„Le naprej!“ dela si Tereza pogum in odklene malo ladjico.

Tudi ona je znala veslo obračati prav spretno, dasiravno ne s tako močjo, kakor možki.

In Tereza se je tedaj tudi brez tuje pomoči hitro oddaljila.

Naposled, ko se je bilo že stamnilo, obstane v ozki ulici pred nizko sumno bajto, v kateri so očitvidno stanovali ljudje nižjega stanu.

„Hej, Bepo, Bepo!“ zakliče zdaj sè spremenjenim glasom ter potrka na okno.

Nato se zaslišijo težki koraki in vrata se odpró.

„„Kdo pa kliče?

„Pojdi sem, Bepo, tu-sem ! Saj si vender sam? Dobro! Utegneš-li?“

„„Ako je treba, utegnem vselej““, odgovori starec.

„Dobro, Bepo, dobro ! Jaz te potrebujem in sicer pri opravi, za katerega dobro plačam. Me razumeš?“

Bepove oči so imele nekaj mačjega, svetile so se i v tami.

In začuden gleda odgovorjenec tuje dekle.

Pa ni ta smelost pričala še o čem drugem, kakor o budalosti in neolikanosti sami?

Morebiti, bržčas gotovo.

Pri zadnjih besedah dekletovih raztegnejo se njegova usta skoraj tija do ušes, prikažejo se rumeni njegovi zobje in ostudno režé se odvrne :

„He he he, dobra plača, dobra plača, he he he, Bepo Vas že razume, premilostna gospodičina!“

„„Jaz nisem nikakšna gospodičina““, zavrne ga Tereza ostro, „„četudi te po knežje plačam za opravek, katerega zahtevam od tebe. Stvar sama, za katero se tu

gré, prepričala bo te do dobra, da jaz ne morem biti gospodičina, kajti kot taka bi pač komaj kedaj prišla v položaj, da bi najemala razbojnikovo roko proti prosti cvetličarici.““

Starec je vestno poslušal Terezo, ko pa je izpregovorila besedo „razbojnik“, zganil se je očitvidno zadet in hotel jo je prijeti za besedo.

Toda ni ji ugovarjal temveč ji z zaničljivim nasmehom odgovoril to:

„„Bepo gleda le na zlato, stan ga ne zanima. Bepo čisla le zlato — žvenketajoče žoltake!““

„Tu vzemi!“ rekši mu vrže Tereza z zlatom napolnjeno mošnjo pred noge, kar bi pač težko storila prosta meščanka. „Vzemi to v spodbujo! Ob enem pa ti obečam, da še dvakrat toliko dobiš, če mojo nalogo izpolniš natančno. Sedaj pa se potrudi v mojo ladjico, da ti ondu brez skrbi povem še ostalo.“

Starec potehta mošnjo na roki in oči se mu zasvetijo še bolj.

Naglo izgine krvav denar v velikih gubah njegove obleke, in on brzo sede v ladjico tik Tereze. Nato pa zagodrnja:

„„Bepo poslušaj.““

„Ti pač poznaš starega gondoljerja Lorenca in njegovo vnukinjo Julijeto, kaj ne da?“ vpraša ga Tereza počasi.

In spet se starec strese po vsem telesi. Toda znal se je premagovati, tedaj ji odgovori mirno:

„Da“.

„„Julijeta je cvetličarica, ona je najhujša moja sovražnica — in — nji je namenjeno bodalce, Bepo!““

Naglo izgovori Tereza te krvave besede ter plašno pogleda v tla.

Stari Bepo, njeno dozdevno orodje pogleda jo pri tem kaj čudno.

„Že prav“, odvrne ji, „Bepo razume! Julijeta cvetličarica torej, Lorencova vnukinja“.

„„In kdaj naj ti prinesem še ostalo plačo, Bepo?““ poizveduje Tereza pazno.

„Kdaj? Bepo pač ne zna, kdaj se mu

ponudi prilika. Pridite v treh dneh — toda ne tu-sem — nego v ulico na levo od sv. Marka, dve uri potem, ko odzvoni Ave-Marijo“.

„„Dobro““, reče Tereza zamolklo, „„V treh dneh. Sedaj pa me ostavi, da se spet vrnem.““

Bepo stopi iz ladjice, Tereza pa čvrsto prime za veslo, da bi čim prej prišla iz sumljivega kraja.

Komaj pa izgine, vzravna se sklonjen Bepo po konci, dvigne desnico, držeč mošnjo ter se zagrozi mrmrajoč:

„Krvavi denar, grešni, ki si črnega greha kriv! To je sedaj več ko razbojništvo — tu se gre za nekaj velicega — pri Bogu, če bi se vresničile čudne misli, ki se mi sedaj rodé — toda ne, ne, najprej se hočem prepričati o tem, so-li moje stare oči videle prav, ali sem se le varal!“

Z gibčnostjo, katere navadno ni imel, skoči v prvo ladjico ter odvesla hitro ravno v nasprotno stran, kakor Tereza.

Toda poznal je že svoj pot.

Njegova ladjica leti ko blisk po vodi,

obrača se hitro ko tica, pač dvakrat hitreje od Terezine, in prej ko bi kdo mislil, dospe že Bepo do zadnjega dela palače Campostati in izgine sè svojo ladjico v črni senci velikanskih palačinih stebrov.

Vladal je v tem kanalu kakor tudi v celem zadnjem delu palače popolen nočni mir; jednakomerno so pluskali valovi ob mramornate stopnice, ki so držale iz vode, in ni bilo slišati drugega šuma.

Bepo se vleže v svoji ladjici, ostane čisto miren ter posluša z največjo paznostjo.

In ta ni bila brezvspešna.

Že črez nekaj minut zasliši v daljini veslanje; prihaja mu vedno bliže in bliže, naposled je prav blizu in — mimo njega zdrči ladjica ter se vstavi pri zadnjih vratih palače.

Bepo še se ne gane ter tudi ne skuša počasi vstati, kajti najmanjši šum bi ga lahko izdal.

Da bi dosegel svoj namen, bil je jako oprezen in ostal je tako dolgo miren, dok je smel za gotovo verjeti, da je oseba iz ladjice že odšla.

Še le, ko je bilo vse tiho in mirno, vzdigne se starec počasi toda previdno, ogleda še se skrbno okoli ter spusti veslo v vodo.

„Skoraj bi ne verjel“, zamrmravši ter kima z glavo.

Tako odvesla v stransko ulico, kjer so bivali ubožni ljudje.

Peto poglavje.

Julijeta.

ovedali smo, kako je slikar Federigo, ravno ko je hotel izstopiti pred palačo svoje tete Pie, zagledal cvetličarico Julijeto, katera se je tod mimo peljala.

En sam pogled — in spoznal jo je — ter hitel sè svojo ladjico za njo.

Čolnar sam bi mu vozil prepočasi — zatorej pograbi Federigo sam veslo ter je suče, kakor se je naučil na bistrem Renu, ondu pa se je treba zbok bistre vode tudi drugače upirati v vesla, kakor pa v mirnih kanalih beneških.

Toda dovelj, dosegel je svoj namen. Ni mu več izpred očij izginila ladjica, ka-

tero je spretno vodil stari Lorenzo in došel jo je ravno tedaj, ko se je vstavila pred majhno hišico, katero je spoznal na prvi pogled, da je prebivališče vedeževalke Margarete.

Močno mu je bilo srce, ko je poleg Lorencove ladjice vstavil tudi svojo ter stopil na suho.

Dasi mu je same razburjenosti bil govor mučen, rekel je glasno:

„Dovolite!“

Sedaj še le ozre se Julijeta nanj, pogleda ga hvaležno ter šepne:

„„Branitelj moj!““

I Lorenzo pogleda mladenča a njegov pogled ni bil, da bi rekel, posebno prijazen in vablјiv.

Ta sestanek mu ni bil prav po godu, kajti obrnil se je, kakor da mu je česa nedostajalo ter zbadljivo zagodrnjal:

„Žlahtni gospod, zdi se mi, da ste pozabili na spremljevalko svojo, Terezo di Campostati!“

Toda Federigo je pač te besede preslišal ravno tako, kakor i dekile, katere ro-

čico je prijel ter jo pritisnil na usta, kakor roko kakove plemkinje.

„Oj, kako sem srečen, da se zopet vidiva!“ reče ji plemič. „O kako sem hrepel po tem trenutku!“

„„Ne govorite tako, prežlahtni gospod, zakaj jaz sem le cvetličarica“,“ odvrne mu Julijeta ponižno.

„Cvetličarica pač res, pri tem pa tudi sama najdražja cvetlica celega sveta“.

Pri teh besedah dekle pobesi glavo in zarudi še bolj.

Federigo pa se obrne do starca, ki ni več kazal tako osornega obraza, rekoč:

„Je-li to dekle vaša vnukinja, ali bi me hoteli odvesti k njenemu očetu ali materi, najbolje pa k obema?“

„„Ne vprašajte po materi, tudi po očetu ne, gospod — obadva sta mrtva, drugače bi to dete bilo srečnejše, kakor je sedaj. Imelo je dobre, oj dobre stariše““

„Pa nekdo vendêr mora biti, ki namestuje njene roditelje“, seže mu Federigo v besedo.

„„Ta sem jaz, gospod in zraven mene

— toda čemu bi o tem razpravljala tu na hišnem pragu? Prosim, vstopite z nama v sobo; zdi se mi, da bo tako, bolje?“

Nato odpre vrata ter gre naprej, pa ne v vedeževalkino sobo. Bila je sobica priprostih ljudi, toda tudi tu je bilo vse čisto in snažno in zbok tega vabljivo.

Lorenzo obesi svoj klobuk na klin, zmaje nezadovoljno z glavo, ker ni gospodinje bilo v sobi ter reče:

„„Oprostite, da Vas za trenotek pustim samega, pozval bodem babico.““

Odšel je, Julijeta pa je ostala. Morala je pač ostati, kajti Federigo ni spustil njene roke.

„Julijeta!“ deje je tiho.

„„Kaj pa želite, visokorodni gospod?““

„Ne imenuj me tako; imenuj me po mojem imenu, draga Julijeta, zovem se Federigo.“

„„Federigo““.

Veselje mu pretrese vse ude, ko dekle izpregovori njegovo ime.

„Ali me ljubiš, Julijeta? vpraša jo potem.

„„Ne vem! Kaj pa se pravi: ljubiti? Toda rada pa te imam Federigo, neizrečeno rada! Ko te pogledam, je srce veselo in kadar izgovoriš borno moje ime, zdi se mi lepše, oj tisočkrat lepše, kakor vsi naslovi kake kneginje.““

To izpregovori tako mirno — tako prepričevalno — oči ji zažare in solzica ji za trepeče v njih, ko se ljubko ozre nanj, a Federigo se skloni ter jo gorko poljubi na belo čelo rekoč:

„Od sedaj si moja nevesta, na večno moja!“

„„Na večno!““

Zdajci se odpro vrata in prikažeta se vedeževalka Margareta ter stari Lorenzo.

„„Sedaj sva se zaročila,“ deje jima Federigo priprosto, a vender odločno. „Ako ste v sorodstvu ali pa redniki tega dekleta, tedaj vas prosim blagoslova. Jaz sem slikar iz Nemškega, dobrih in spoštovanih starišev sin. Moj oče je rojen beneški plemenitaš in se imenuje Antonio di Campostati“

„„Kaj Campostati?““ vsklikne Lorenzo

iznenadjen, toda Margareta odkima naj molči, potem pa reče :

„Dobro došli, gospod, v tej hiši, ki bo vam razodela še veliko prečudnih skrivnosti. Pa ne kot hiša vedeževalke — oj ne — za vas Margareta ni več vedeževalka — pač pa je hraniteljica velevažne skrivnosti obitelji vaše. Dobro došli torej Federigo di Campostati kot zaročenec vrle svoje bratranke Julijete, hčere Luigijeve in Biankine.“

„„Kaj pa govorite, za Božjo voljo,““ vsklikne Federigo, kateremu se je vse to zdelo le težka sanja.

„Resnico!“ odvrne Margareta. „Poglejte to zapestnico, gospod Campostati!“

S tem pomoli mladenču čudovito umetno izdelan zlat obroč, posipan z biserji in dragimi kameni, da presenečen stopi za korak nazaj.

„„Kako vam je ta zapestnica prišla v roke?““ začudi se Federigo. „„To je zapestnica Bianke, Luigijeve soproge!““

„Pač res, Bianke, Luigijeve žene, in po materi podeduje hči ta nakit.“

Pri teh besedah dá Margareta zapestnico na lepo roko svoje rejenke.

„Vsedite se, visokorodni gospod,“ pravi nato, „če vam prebivališče vaše služabnice ni preslabo. Toda nadejem se, da ne bo, kajti to je tista hišica, ki je bila skozi toliko let najvarnejše rešilno pribežališče vaši toli preganjani bratranki Julijeti. Ko bi ne bilo te hišice, bi gospodičina že davno ne živela več.“

„„Pa babica Margareta,““ seže ji sedaj mlado dekle v besedo, „„kako morete Federigu pripovedovati o takih čudnih rečeh, o katerih še meni nikoli črhnili niste?““

„Ne imenujte me dalje babico, gospodičina, kajti jaz sem le Angiolina (izg. Andžiolina), služabnica pokojne vaše matere.“

„„Angiolina,““ vpraša Federigo zamišljeno. „„Zdi se mi, da sem večkrat to ime slišal od svojega očeta, kadar je pripovedoval čudne dogodke svoje rodovine. Dà, spominjam se sedaj prav dobro, Angiolina je bila moje tete Bianke najzaneslivejša služabnica. Ko je Bianka, kakor pripovedujejo, sè svojo hčerko skočila v morje, skočila je tudi za njima zvesta Angiolina ter

je utonila ž njima vred. Kako tedaj morete vi biti Angiolina?““

„Da, jaz sem! Le poslušajte me. Vašega očeta najmlajši brat Luigi je moral v vojsko. Pred svojim odhodom je svojo ženo in hčerko spravil v hišo tretjega brata Kamila, kateri je bil trgovec. I ves svoj imetek je izročil bratu svojemu, ta pa, ker je bil jako pošten, izgotovil mu je s tem prejemni list, katerega je Bianka hranila v svoji zapestnici.“

„„V tej zapestnici?““

„Ravno v tej!“ Lorenzo odpri vender zapestnico ter pokaži listino ženinu najine gospe.

Starec vzame pri tem zapestnico v roko ter več časa s čudnim orodjem poskuša na nakitu zapestnice, dok nenadoma ne pritisne na neko pero — pri tem se odpre zapestnica, na tla pa pade orumenel listič.

Federigo vestno opazovaje starca pobere listič rekoč:

„To je isto delo, ko na zapestnici moje matere. Kakor sem slišal od očeta, kupil je moj ded Rodrigo di Campostati to izvrstno

delo pri nekem mladem zlatarji ter potem naročil še dve jednaki zapestnici. Dal je vsaki svojih sneh jedno; moja mati in teta Pia še imata svoji, izgubila se je le ona nesrečne Bianke, dasiravno so jo izvlekli iz morja, zapestnice vender niso našli pri njej. Tukaj je torej. Sedaj mi pa tudi povejte, kako ste jo dobili in kako ste se navadili, da jo lahko odprete?“

„Jaz sem,“ deje nato Lorenzo, „isti zlatar, ki je napravil omenjene zapestnice.“

„In ta-le list?“ vpraša Federigo list razgibaje. Pa Angiolina ga zadrži ter pravi:

„Ako dobro poznate zgodovino svoje rodovine, tedaj veste, da je Bianka sè svojo hčerko v miru prebivala v Kamilovi hiši, dokler je on živel. Oskrboval je vestno imetek svoje svakinje in njej kakor i njeni hčerki ni nedostajalo ničesar. Toda ko je umrl, prešlo je vse v roke njegove napihnene žene Pie, ki je nepopisno sovražila siroto Bianco ter njeno hčer in katero — menim jaz — za kazen zbok tega že dvanajst let muči neozdravna sušica. Pia pa,

ki je predobro poznala zapestnico svoje svakinje in pa v njej hranjeno listino, katera je jasno svedočila o nje imetki, vkrade ji ta nakit ter začne nato tako kruto ravnati ž njo, da se revici naposled življenje pristudi. Videla je sirota Bianka, da čaka njo kakor i njenega otroka beraška palica in zaradi tega je tudi storila samovoljno smrt. Skočila je z detetom vred v morje — jaz sem planila za njima, pa ker obeh nisem mogla rešiti, pograbila sem otroka, plavala nekaj časa pod vodo ter se potem z detetom zatekla k svoji starki teti, vedeževalki Sibili, po kateri sem potem, ko je umrla, prevzela nje vedeževalski posel.“

„„In ta tukaj,““ deje Federigo, na Julijeto kazaje, „„to bodi moja bratranka, ki ste jo rešili vi?““

„Tako je, gospod!“

„„In kako je zapestnica prišla v vaše roke, ko ste vender rekli, da jo je moja žal zlobna teta izmaknila svoji svakinji?““

„Na isti način, kot gospe Pii, vzela sem ji jo, a te tatvine si nisem štela v greh.

Toda tiho! Lorenzo — zunaj nekdo trka — poglej, kdo da je.“

Lorenzo gre ven, pa pride precej sè starim Bepom nazaj, kateri svareče zakliče:

„Brate Lorenzo, čuvaj si svojo Julijeto, kajti jaz bi jo moral umoriti — in to je plača!“

S tem vrže z zlatom napolnjeno Terezino mošnjo na sred sobe in vse prevzame groza.

„Kdo pa ste vi?“ vzklikne Federigo zavzet in kdo vas je najel, da bi umorili Julijeto?

„Tereza di Campostati!“

„Tereza? Gorjé! — — Pa kaj vas je pripravilo do tega, da ste nam ovadili ta peklenski naklep? Bržčas ste kot razbojnik na glasu, ker se v tacih zadevah obračajo do vas! In v obče mi še skoraj nič ni jasno. I zakaj pa niste vi Angiolina ali Margareta, kakor se že zovete, z listino v zapestnici pred sodiščem nasproti teti Pii iskali Julijetinih pravic? Če je Julijeta v istini moja bratranka, tedaj bi vi lahko in morali bi tudi to storiti!“

„Kaj mislite, da more galejski jetnik sè svojo ženo stopiti pred sodišče?“ povpraša Lorenzo.

„„Kaj vi galejski jetnik?““ vikne Federigo presenečen.

„Da, pač! Tri dolga leta bil sem vkovan na galeji in to zaradi Julijete. Poslušajte, to je bilo tako: Moja žena Angiolina je rešila dete ter izmaknila zapestnico. Precej sem stopil do gospe Pie ter zahteval pravice grozeč ji, da razodenem vso skrivnost. Toda čujte, kaj je storila ta peklenska baba. Dala me je prijeti, zatožila me navadnih hudodelstev, najela krivih prič in — tako sem prišel na galéjo.

Odsihdob bila ji je moja skrivnost neškodljiva, nisem se mogel nikjer pritožiti zoper njo, ker imeli so me povsod za nepoštenjaka in nič vrednega človeka. Ta-le stari Bepo je bil na galeji moj dober tovariš, bila sva skupaj vkovana. Izprva seveda je bil pravi divjak ter je po pravici tičal na galeji, ker bil je v resnici razbojnik, ki je za denar pobijal ljudi kakor vrabce. Od tod mu pa tudi izvira slabo ime, ki ga ima

še dandanes pri zlobnih ljudéh, kateri prihajajo k njemu z naročili, s kakoršnim je tudi prišla ljubeznjiva gospodičina Tereza. Toda posrečilo se mi je, da sem ga spreobrnil v onih treh letih, ko sva živela skupaj, in sedaj pač vselej vzprejme denar, umora pa ne izvrši nobenega. Tako dobljen denar potem s pomočjo nekega pobožnega „patra“ razdeli med uboge — zatem pa oskrbiva oba, kolikor je moči, da spraviva dotično osebo, ki je v smrtni nevarnosti, popolnoma v varno zavetje.

„Taka, gospod, je moja prigodba! Nili zares čudovita?“

„„Čudovita? da pač, resnično vlada tu Božja roka!““ vzklikne Federigo navdušen. „Oj, nebó naj vas blagoslovi za to sè svojim blagoslovom, dobre, ljubeznjive in zveste duše. Amen!““

Šesto poglavje.

Strašen konec.

svoji sobi je sedela Tereza — prišla je ravnokar od Bepa. Ker ji je bilo vroče, vrgla je naglo dolg plašč raz sebe. No, to ji je koristilo zelo malo. Odprla je torej na stežaj okna, da bi ji sveži večerni zrak hladil razbeljeno čelo.

„Tako mi je, kakor da bi se morala zadušiti,“ sopla je vsa izmučena, „in vender sem se nadejala, da si s tem olajšam srce. Ko bi se že brž zgodilo — ko bi skoraj ž njim vred pri njenem mrtvem truplu mogla jokati prihuljene solze! Mrtvo njeno truplo! Kako strašno je to slišati! Bojim se, da bo

me premagovanje vender le stalo veliko truda. O, ko bi se vse bilo že zvršilo!“

Vrgla se je na postelj ter si strahu glavo pokrila z blazino.

Toda nanagloma je skočila po konci in lice ji je bilo ljubosumnosti grozno spačeno.

„Ne, ne,“ zavpila je strastno ter z nogo vdarila ob tla, „nikakor se nečem bati, kajti premišljala bom, kako je sledil tej beračici, dà, še danes sledil — kar zblaznela bi, če pomislim, da morebiti ravno sedaj sedi pri moji sovražnici ter se pogovarja ž njo, v tem ko je mene pozabil. Ha, zadeni jo moja kletev in pa bodalce morilčevo!“

Tako se je zločinska Tereza di Campostati borila sedaj z obupnostjo, sedaj pa z divjo ljubosumnostjo, prestala je pač uprav strašno noč po oni vožnji k Bepu.

Ko je končno napočilo jutro, oblekla se je Tereza naglo ter hitela v Markovo cerkev, da bi slišala prvo sv. mašo. Sicer ni bila takrat šega, da bi visoke gospe tako zarana obiskavale cerkev, toda lahko so se oblekle in zavile v priprosto opravo, kajti

v onih časih je bilo v navadi, da so i s krinkami na obrazi hodile v cerkvo.

Zaradi tega Tereza odloži vse, kar bi le vtegnilo opominjati na plémkinjo, zavije se zopet v oni plašč ter otide.

Kmalu dospeje v cerkev ter poklekne na mramornata tla, da bi v svetem prostoru dobila dušni mir in pokoj.

„Maria, Santa virgen!“*) zapoje h kratu za njo mladi pevci in bilo ji je, ko da jo je opomnila neka višja moč, naj pogleda na kvišku. Vzdignila je pogled ter zapazila, kako je ravno viteški Federigo ob strani vzorne Julijete pobožno stopal mimo nje proti velikemu oltarju. Vodil jo je za levico, nje lice je bilo tako nežno in tako belo in zarudelo, da bi celo sloveč slikar Rafael ne naslikal milejšega in prijaznišega obraza. Molče sta šla mimo nje, razumela sta se tudi brez besed; vstavila sta se tiho in tudi poklonila ter z ostalimi verniki pobožno molila Najsvetejše.

Z ostalimi verniki?

Oj, pač ne! Bila je namreč v Božji

*) Marija, devic devica.

hiši oseba, kateri je vse to, kar je videla, zbadalo srce kot tisoč mečev: bila je Tereza. Bilo je več, kakor je mogla prenesti — vstala je počasi ter odlezla iz cerkve.

Kaj pa sedaj? Ali bi naj hitela k Bepu ter mu prigovarjala naj povspeši — umor?

Stresla se je. Bilo jo je same sebe groza, kako je vender padla tako globoko! Kako je pač mogla misliti, ona, hudodelka, da bi se vsled zločina zjediniła s Federigom?

Ne, nikoli ne, — poučilo jo je pač zadostno, kar je poprej videla v Markovi cerkvi, da je Federigo zanjo zgubljen, zgubljen na večno! —

Naslonila se je ob steber na trgu pred cerkvo, kajti šibile so se ji noge. Pritiskala je razbeljeno svoje čelo na steber — toda čuj, kaj tako otožno kliče zvon raz zvonika? Povzdigni roke k molitvi in moli očenaš, ako si kristjanka: ker to je mrtvaški zvon sv. Marka, ki naznanja, da se nekdo bori sè smrtjo!

Pa bilo ji je, ko da krč zvija njene roke, ni jih mogla skleniti k molitvi. Hotela je moliti, a jezik se ji ne gane, da bi za-

čela očenaš; strahu ji zaklepečejo zobje in nehote je morala misliti na smrt in uboj!

„Moj Bog, ravno tako bo Bepo storil ž njo!“ mislila je vsa prestrašena. „In stopila bo pred večnega sodnika brez spovedi in odveze — ha, ali pa jo tudi potrebuje, ona, ki je nedolžna? Še ko ji bodo pojemali čuti, mislila bo nanj, ki ga ljubi in kateri ljubi njo. In ker bo zadnja njena misel zvestoba, odpustil ji bo večni sodnik vsak greh. Toda meni — meni?!

Mrzel pot ji oblije čelo, vzravna se z vso močjo ter odhiti.

„K Bepu pojdem,“ hrope spehana, dam mu obečano nagrado — podvojno nagrado — samo da opusti ta strašen čin! Oj mati, mati, kako si mi mogla svetovati tako nečloveško!“

Ker pri sebi ni imela denarja, da bi stopila do Bepa, hitela je po najkrajši poti k palači Campostati. Tedaj hitro naprej, po širokih marmornatih stopnicah navzgor, vedno dalje proti sobi, kjer je imela hranjen denar.

Toda ni prišla tako daleč.

Dasi je bila hudo razburjena, opazila je na prvi hip, kako so služabniki prestrašeni begali sem ter tje. Komaj si odgrne glavo, kar pristopi dvorni upravnik z globokim poklonom govoreč:

„Oprostite dobrotno, milostna gospodičina, da vas sluga vaš takoj nadleguje — jako skrbno smo vas iskali povsod, toda iskali brezvspešno, in³ vendar se ni trenutek ne sme izgubiti, kajti zdravniki so v največjih skrbéh“

„„Za Boga!³ Kaj pa je vendar? Govorite jasno!““ vsklikne Tereza osupla.

„Oj milostljiva gospodičina, visoke vaše mamice zdravje žal ni posebno“

Konec svojega govora upravnik zamolči, ker bil je preolikan, kakor da bi kar naravnost izbleknil žalostno vest, da gospa Pia umira.

Pa Tereze se takoj polasti čudna misel — spomnila se je hipoma, sama ni vedela za kaj — mrtvaškega zvonjenja pri sv. Marku.

Položila je roko na trepajoče srce — ker ni je spravila besede iz grla. In zletela

je po stopnicah navzgor in skozi dolgo vrsto sob in dvoran proti sobici, kjer je ležala gospa Pia, da bi bila navzoča pri smrti pregrešne matere svoje.

„Mati!“ zakliče Tereza glasno. „Mati, posluhni me vsaj jedenkrat, predno se ločiš sveta!“

Toda mati je ni slišala več. Glozno bledé razodevala je zlobnica pred zdravniki, duhovnikom, služabniki in pred lastno hčerjo strašne pregrehe in hudobije; posebno jo je pekla smrt nesrečne Bianke, njene svakinje. Česar nikoli poprej ni prišlo iz njenih ust, izpovedala je sedaj v svoji blaznosti, namreč: da je ukradla zapestnico, v kateri je bilo hranjeno spričevalo o Biankinem imetku.

„Izginila mi je zapestnica s prejemnim listom, dolžnim pismom“, sopihala je v smrtnih težavah — „nimam je več — toda potrudite se, iščite jo neprenehoma, dokler je ne najdete, zakaj povem vam, da sem že z začetka slabo gospodarila sè svojim imetkom — kajti potrosila sem sila veliko, da bi zadušila črva, ki je leta in leta od zore do mraka, od mraka do dne glodal na mojem

srci. Zapravila sem vse, bilo moje, ali ne bilo moje — vse — in ko bi sedaj prišel kdo s tistim bedastim listom ter bi zahteval imetek mrtve Bianke, ne mogel bi se zadovoljiti več; če bi tudi vzel vse, kar še imam. Išcite torej list — išcite zapestnico, svetujem vam, da ta-le beračija ne pride v tuje roke!“

Z neznanim vriskom pade pri tem vmi-
rajoča žena v blazine nazaj.

I Tereza se zgrudi vsa onemogla. Materina izpoved in smrt in pa prizor iz Markove cerkve — vse to je bilo za njene das močne živce preveč.

„Nesite gospodičino od tod!“ velel je zdravnik in sam šel za nosilci, da bi naročil, kako jim je ravnati ž njo.

Pa Tereza ni ostala dolgo nezavestna.

Zadoščala je težka nje vest in strašen materin izgled, da je kmalu izginila nezavest.

Tereza se namreč precej nato prebudi ter prestrašeno zré okolu sebe na takisto prestrašeno osobje.

„Kaj pa hočete? vpraša jih naglo. Kaj ste tako razmršeni, kaj tako čudno zijate váme? Ali je mati že . . .“

Nikakor ji ni hotelo vprašanje iz grla ali je mati že umrla, a izvedela je precej o tem.

Hipoma se odpró vrata materine sobe — in ondu je med gorečimi svečami ležalo mrtvo njeno truplo!

Zdajci skoči Tereza po konci, in predno so služabniki vedeli, kako in kaj, bila jim je že izpred oči.

Sedmo poglavje.

Sprava in blagoslov.

majhnem čolnu je sedela zavita oseba ter je veslala po mirnem kanalu. Ravno nasproti se ji pripelje drug čoln, v katerem je sedel starec in tega pokliče ona oseba:

„Bepo!“

„„Kdo pa ste?““ vpraša ogovorjenec zavito osebo ter se vstavi ostro zroč ptujko, katero i na prvi hip spozna za ono, ki ga je najela, da bi umoril Julijeto.

„„A, vi ste?““ povzame starec zopet.

„„Ravno sem želel, da bi vas srečal; Idite z mano!““

Tereza se pri tem strese po celem telesu ter se krčevito oklene starčeve roke.

„Bepo,“ sikne skozi zobe, „Bepo povejte mi samo to, ali je moje naročilo že izvršeno — grozovitnež!“

„„Pojdite vendar že z mano,““ odvrne starec izogibaje se odgovoru. „„Pojdite saj ni tako daleč!““

„Odgovorite mi vendar! Kar zblaznela bi! Zakaj tako trdovratno molčite? Ne smete je umoriti, slišite, ne smete je ne! Dam vam ves denar, kolikor ga imam, ves — zanaprej mi ga ne bo več treba — samó da še ona živi, ako še niste izvršili groznega čina!“

„„Sveta Bogorodnica,““ jeclja starec, „„tukaj si resnično storila čudež in zato te hočem slaviti vsikdar! Slišite, gospodičina, ona še živi, gotovo še živi — pa, ker sem vam to naznanil, morate tudi vi meni na ljubo iti z mano. Hočete-li?““

Toda Tereza tega ni šlišala, prevzelo jo je veselje, da Julijeta še živi — zatem se ji vdero gorke solze in polna zahvalnosti

sklene roki, ter se goreče Bogu zahvali: da vendar ni bila morilka.

Bepo precej razvidi, kaj se v njenem srci godi, pripne Terezin čoln z vrvjo k svojemu, ter odvesla dalje.

Pred Lorencovo hišo se vstavi in pregovori tudi Terezo, da ž njim vred gre v sobo.

„Le z mano pojdite gospodičina,“ meni on, „menda bo tako za vse najbolje!“

Izgovorivši potisne jo pred sabo v izbo v kateri so bili Lorenzo sè svojo ženo Angiolino, ali Margareto, kakor se je zvala kot vedeževalka — in razven njiju tudi Federigo in Julijeta, ki sta se ravnokar vrnila iz cerkve.

Komaj Tereza zagleda Julijeto, že se vrže na kolena, objame ji noge ter vsklikne:

„Odpuščenje, milost — grešila sem, toda kesala sem se tudi in na večno se hočem pokoriti!“

Pač se omrači resni Federigov obraz, pa zdajci že tudi zakliče Bepo:

„Odpustite ji, kajti prostovoljno je preklicala krvavo svoje naročilo in je tedaj kriva le na pol!“

Sedaj vzdigne Julijeta ihtečo od tal in tudi Federigo jo zagotovi, da ji odpušča. — — —

I ostalo se lahko na kratko pove. Vse se je obrnilo na srečo in veselje mladih zaročencev, Julijete in Federiga. Še isti dan je poslal hitrega sela k svojim starišem na Nemško ter jim natančno popisal svoje čudovite dogodke v Benetkah. Prosil jih je blagoslova k svoji zaročitvi z Julijeto ter jih povabil, da bi brž ko mogoče sami prišli v Benetke kot gostje na svatbo, kakor tudi, da bi Julijeti uredili stvari zaradi njene dedščine.

Doma na Nemškem je njegov list stariše zelo iznenadil. Pa vendar so nastopili tedaj toli težavno potovanje ter zdravi dospeli v Benetke.

„Zdravo, Angiolina!“ vzklikne Federigova mati nekdanji vedeževalki beneški, ker spoznala jo je takoj. Posebno pa jih

je razveselila ljubeznjiva Julijeta di Campostati. „Oj dragi sin, kakšen zaklad si vender pridobil,“ rekla je mati Federigu. „Varuj ga dobro in pomni si, da je najboljši tvoj imetek!“

„„Odbrala so mi jo sama nebesa!““ doda Federico navdušen. „„Ona je angelj na zemlji.““

Svatovanje so obhajali tako sijajno, kakor je že pri plemenitaših v navadi in govorilo se je tačas v Benetkah, da že dolgo ni bilo videti tako odličnega ženina in neveste.

Tudi glede imetka izteklo je vse gladko; prvič so imeli dolžno pismo od moža gospe Pie v rokah, zatem pa, ker so oni, ki so bili pri smrti gospe, vse izpovedali pred sodniki. In sodišče je ves imetek prisodilo Julijeti. Ta pa je v kratkem sè soprogom svojim in njegovimi stariši ostavila benečansko ozemlje, ter spremljevana po Angiolini, Lorencu in Bepu odpotovala na Nemško.

In Tereza?

Ravno tačas, ko so odhajali ti srečni, doneli so tožni zvoki raz samostanski zvonik, naznanjali so pomenljivo svečanost: da je pred oltarjem klečala pokornica Tereza di Campostati ter postala nuna.

Imenovala se je s samostanskim imenom Renata t. j. prerojena in kronika tistega samostana pravi, da je med pobožnimi bila najpobožniša.

Kazalo.

	Stran
Prvo poglavje.	
Lepa cvetličarica	3
Drugo poglavje.	
Beneška vedeževalka	11
Tretje poglavje.	
Izpoved	20
Četrto poglavje.	
Razbojnik	29
Peto poglavje.	
Julijeta	38
Šesto poglavje.	
Strašen konec	51
Sedmo poglavje.	
Sprava in blagoslov	60

V založbi pri Antonu Turk-u, knjigovezu

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 3,

dobi se tudi:

Andrej Hofer, junaški vodja Tirolcev teta 1089. Vérnik popis njegovega življenja in njegove junaške smrti v Mantovi leta 1810. 56 strani. Cena 28 vin.

Princ Evgenij Savojski, slavljeni junak in vojskovodja avstrijski. Zgodovinska povest. Z barvano podobo. — Cena 48 vin.

Hedvika, banditova nevesta. Povest iz 17ega stoletja. Po Th. Körnerjevem igrokazu predelal M. Kramar. 78 str. Cena 40 vin.

Beneška vedeževalka ali prokletstvo in blagoslov. Povest iz preteklih dni. Z barvano podobo. — Cena 40 vin.

Štiri povesti za slov. ljudstvo. I. Nagla beseda. II. Tujčeva osveta. III. Gospod Grahar. IV. List papirja. Spisal J. Radoslav. 82 str. Cena 40 vin.

Srečolovec. Povest onim, ki na tujem iščejo domú, zlasti njim, ki tišče v Ameriko. Spisal H. Majar. 83 str. Cena 40 vin.

Sv. Notburga, pomočnica v vsakovrstnih potrebah in popis življenja sv. Heme, kneginje slovenske. 56 str. Z barvano podobo. Cena 36 vin.

Cvetina borograjska. Povest. Predelal H. Majar. Z barvano podobo. — Ilustrovana izdaja. — 128 strani. Cena 80 vin.

Pravljice. Zapisal H. Majar. I. Zvezek. 84 strani. Cena 40 vin.

Ave Marija s podobami. Cena 20 vin.

Božja pot Matere Božje na Blejskem jezeru. S podobo 16 strani. Cena 16 vin.

Založba raznih slovenskih spisov, povesti, pesmi in molitvenikov, trgovina s papirjem in raznim pisalnim in risalnim orodjem.

 Vnanja naročila izvršujejo se točno, hitro in po najnižji ceni.